

Dušan Třeštík

Dušan Třeštík se narodil 1. srpna 1933 v Sobědruhách u Teplic. Pocházel z rodiny učitele a úřednice. Školní dějepis jej krutě nebavil. Ne však kvůli tomu, že by ho tehdy nezajímala historie ale proto, že ho nebavilo, jak se o ní učí ve škole. V letech 1951–1956 studoval historii a archivnictví na filozofické fakultě Karlovy univerzity. Jeho původní zájem o hospodářské dějiny 16.-18. století vystřídal středověk. Svoji diplomovou práci napsal na téma české formuláře 13. století. Od roku 1958 působil v Historickém ústavu Akademie věd Československé republiky, kde se stal jeho školitelem František Grauss, pod jehož vedením vypracoval svou první zásadní práci, dodnes podnětnou analýzu Kosmovy kroniky. V roce 1959 se oženil s Barbarou Krzemieńskou, českou historičku polského původu, která se specializovala na politické, hospodářské a sociální dějiny střední Evropy raného středověku. V době krátkého uvolnění režimu v 60. letech měl Třeštík příležitost vycestovat a vyzkoušet, jak je praktikována historická práce na druhé straně železné opony. Pobýval tehdy na univerzitách v Paříži, Giessenu či Frankfurtu nad Mohanem. Vstoupil také do diskusí ohledně vzniku a skladbě raně středověkých států.

Po roce 1968 zůstal nadále v historickém ústavu, ale musel potlačit svoji tvůrčí individualitu. Přesto této doby využil a rozpracoval své pohledy na starší český středověk, z nichž mnohé publikoval ve své knize Románské umění (1983), kterou publikoval společně s Anežkou Merhautovou.

Po listopadu '89 se Třeštík opět mohl naplno pracovat. Vstoupil do organizace vědeckého života, které se dříve účelně vyhýbal, podílel se na obnově Českého časopisu historického, vstupoval do koncepčních diskusí AV ČR, kde také působil jako zástupce ředitele Historického ústavu. Aktivně se zapojoval taky do veřejného dění. Jeho eseje a fejetony zaujaly přístupem spojujícím dějiny s otázkami dneška.

Zemřel dne 23. 8. 2007 v Praze.

Představa historika

Třeštík podle vlastních slov naplňoval představu historika, který ve společnosti funguje naplno jen za předpokladu, že vystupuje na agoře a jeho posluchači reagují na jeho podněty a vyjadřují souhlas či nesouhlas. Jeho taktikou bylo „dráždění hada bosou nohou.“ S oblibou nastoloval témata, s nimiž bylo možné souhlasit či nesouhlasit, ale bylo nemožné k nim nezaujmout stanovisko.

Dílo

Kosmas, 1966. První Třeštíkovo dílo, které vykresluje postavu Kosmy na pozadí kulturních dějin střední Evropy. Napsal také trojici knih, které již dnes patří do zlatého fondu české historiografie. Jedná se o tituly: **Počátky Přemyslovců. Vstup Čechů do dějin (530-935)**, 1997; **Vznik Velké Moravy. Moravané, Čechové a střední Evropa v letech 791-871**, 2001; **Mýty kmene Čechů (7.-10. století)**, 2003.

Za zmínku také stojí jeho spolupráce s revue Přítomnost a později Dějiny a Současnost. Nedílnou součástí Třeštíkova díla je také jeho publicistická činnost. Souborná vydání jeho prací jsou dostupná v titulech: **Myslití dějiny**, 1999; **Češi. Jejich národ, stát, dějiny a pravdy v transformaci**, 1999; **Češi a dějiny v postmoderním očistci**, 2005.

Mimořádným počinem, na kterém se Třeštík podílel, byl mezinárodní výstavní projekt Europas Mitte um 1000 (střední Evropa kolem roku 1000). Pracoval také na projektu Christianisation and State Formation, který byl koordinovaný Cambridgeskou univerzitou.